

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH DIDAKTIK

GOLD
Gothenburg Educational Longitudinal Database

**KODNING AV FÖRÄLDRARS UTBILDNING
BASERAD PÅ SUN 2000**

Allan Svensson, Bo Nielsen & Åsa Berndtsson

Teknisk rapport 2007:1

Bakgrund

I *Gothenburg Educational Longitudinal Database (GOLD)* ingår samtliga individer i Sverige födda 1972 – 1987, närmare bestämt samtliga som befann sig i riket vid 16 års ålder. Totalt rör det sig om 1 667 241 individer.

Vid många analyser är det viktigt att kunna indela individerna efter familjebakgrund. Härvid har man oftast använt en socialgruppsindelning eller en utbildningsklassificering. Av olika skäl har de hittills tillämpade indelningarna blivit mindre användbara, varför nya har utarbetats. I denna PM ges en kort redogörelse för detta arbete.

Tidigare använda klassificeringar

Indelning efter föräldrarnas socialgrupp

Den mest använda socialgruppsindelningen under senare decennier har varit SCBs *Socioekonomiska indelning* kallad *SEI-koden*. Utförlig information om denna ges av SCB (1982), Vogel (1987) och Svensson (1999). Kritiska synpunkter och förslag till förändringar av koden finns i SCB (2000, 2002).

I den fullständiga SEI-koden skiljer man på ett stort antal grupper, men oftast används någon form av sammanslagning (aggregering). En sådan redovisas i tabell 1, där en niogadig uppdelning gjorts: två arbetargrupper, fyra tjänstemannagrupper, en företagargrupp samt en grupp för dem som ej kunnat klassificeras. Av tabellen kan man utläsa att SEI-koden baseras på yrkestillhörighet, men att även utbildningens längd har en avgörande betydelse för kategoriseringen.

Inom GOLD har man i allmänhet använt färre grupper än de som anges i tabell 1 – oftast en indelning i tre socialgrupper samt en restgrupp för vilken yrkesuppgifter saknas. Se tabell 2.

De SEI-koder som finns i GOLD-projektet är hämtade från folk- och bostadsräkningarna 1985 och 1990 (FoB 85 respektive FoB 90). I första hand utnyttjas uppgifterna från FoB 90. Om uppgifter saknats här har eventuellt förekommande uppgifter i FoB 85 använts.

Tabell 1. SEI-koden i aggregerad form.

Kod	Huvudkat.	Underkategori	Specifikation
11-12 21-22	Arbetare	Ej facklärd arbetare Facklärd arbetare	Mindre än två års utb efter grundskolan Minst två års utb efter grundskolan
33 34-35 44-46 54-60	Tjänstemän	Lägre tjänstemän I Lägre tjänstemän II Tjänstemän på mellannivå Högre tjänstemän	Mindre än två års utb efter grundskolan 2 men ej 3 års utb efter grundskolan 3 men ej 6 års utb efter grundskolan 6 års utb efter grundskolan eller mer
76-87	Företagare	Samtliga företagare	
90-99	Övriga	Ej klassificerbara	

Tabell 2. Socialgruppsindelning använd inom GOLD.

Socialgrupp	Kod	Ingående yrkesgrupper
I	56-60	Tjänstemän och företagare med akademisk examen
II	33-46, 79-89	Övriga tjänstemän och företagare
III	11-22	Arbetare
0	90-99	Ej klassificerbara

SEI-koder finns för såväl fadern som modern. Utifrån respektive förälders socialgruppskod har en hushållskod konstruerats, där den förälder som har högst yrkesstatus blir utslagsgivande för hushållets kod. Är modern högre tjänsteman (grupp I) och fadern arbetare (grupp III) placeras barnet i grupp I. Om endast en av föräldrarna har en socialgruppskod får denna också bli hushållskoden.

Genom att kombinera faderns och moderns koder samt att utnyttja uppgifter från både FoB 90 och FoB 85 erhålls uppgift om hushållskoden för de allra flesta.

I FoB-arna finns koder såväl för de biologiska föräldrarna som de föräldrar som individen levde tillsammans med vid 16 års ålder (bo-föräldrar). Man har därför kunnat konstruera en hushållskod baserad på de biologiska föräldrarna och en på bo-föräldrarna. Eftersom de flesta i 16-årsåldern lever tillsammans med sina biologiska föräldrar är skillnaderna mellan dessa båda koder mycket små och fördelningarna blir i det närmaste identiska (tabell 3).

För ytterligare information om socialgruppsindelningarna i GOLD-projektet samt hur dessa variabler samvarierar med vissa andra variabler (betyg från grundskolan, poäng på högskoleprovet) hänvisas till Svensson (2002a).

Tabell 3. Goldmaterialet indelat efter hushållskod

Socialgrupp	Bi - föräldrar	Bo - föräldrar
I	19.4	19.5
II	45.2	45.4
III	28.7	29.1
Uppg. saknas	6.7	6.1
Totalt	100.0	100.0

Indelning efter föräldrarnas utbildning

Till grund för de utbildningsindelningar som använts inom GOLD-projektet ligger den s.k. *SUN-koden (Svensk Utbildnings Nomenklatur)*, en kod som skapades i slutet av 60-talet. Denna består av fem siffror, där den första siffran står för utbildningens inriktning och den andra för utbildningsnivån. De följande tre siffrorna ger upplysningar på en mer detaljerad nivå. På grund av de stora utbildningsreformer som ägt rum sedan 60-talet har dock användbarheten av den femgradiga koden begränsats. Se vidare SCB (1998).

En annan nackdel med den femgradiga koden är att den blir så detaljerad, att den är svår att använda i praktiken. För att underlätta användningen av SUN-koden har SCB grupperat denna i utbildningsgrupper (s.k. SUN-OLLAR). Denna indelning är treställig och antalet grupper uppgår till 94. Även en uppdelning på 94 kategorier är dock i många sammanhang väl detaljerad, varför vi med utgångspunkt från SUN-OLLARNA skapade en tvåställig kod där första siffran står för utbildningsnivån och den andra för utbildningsinriktningen. Nio utbildningsgrupper och en restgrupp kan särskiljas (tabell 4).

Utbildningskoden finns både för de biologiska föräldrarna och bo-föräldrarna. Liksom i SEI-koden är uppgifterna hämtad från FoB 85 och FoB 90.

Tabell 4. Indelningen av föräldrarnas utbildning.

Kod	Nivå	Inriktning
10	Grundutbildning	Samtliga
21	Gymnasial utb.	Humanistisk m.fl.
22		Samhällsvetenskaplig m.fl.
23		Naturvetenskaplig m.fl.
24		Vårdutbildningar m.fl.
31	Eftergymnasial utb.	Humanistisk m.fl.
32		Samhällsvetenskaplig m.fl.
33		Naturvetenskaplig m.fl.
34		Vårdutbildningar m.fl.
99	Uppgift saknas	Uppgift saknas

I allmänhet har man inom projektet endast utgått från nivån på utbildningen då föräldrautbildningen använts som en bakgrundsvariabel. Nivåvariabeln har också använts för att skapa en familjeutbildningskod, där den förälder som har den högsta utbildningen fått bestämma familjens placering. I tabell 5 redovisas fördelningen efter familjekod dels baserad på biologiska föräldrar, dels på bo-föräldrar. Som väntat överensstämmer fördelningarna relativt väl.

Tabell 5. Goldmaterialet indelat efter familjeutbildningskod baserad på biologiska respektive bo-föräldrar. Procent.

Utbildning	Bi - föräldrar	Bo - föräldrar
Eftergymnasial utb.	33.1	32.5
Gymnasial utb.	38.2	36.4
Grundutbildning	22.5	22.8
Uppgift saknas	6.2	8.3
Totalt	100.0	100.0

För en detaljerad redovisning av SUN-koden hänvisas till SCB (1998). Mer information om hur denna kod transformerats till ett mått på föräldrautbildningen inom GOLD-projektet samt hur moderns och faderns utbildning samvarierar med barnets skolprestationer finns i Svensson (2002b).

Brister hos tidigare klassificeringar

Såväl socialgruppsindelningen som klassificeringen av föräldrautbildningen fungerar väl, när det gäller projektets äldre kohorter (årskullarna födda i början och mitten av 70-talet). Härfter börjar det bli vanskligt att använda dem. Den viktigaste orsaken härtill är att båda variablerna bygger på uppgifter från FoB-arna. Den senaste av dessa gjordes 1990. Detta innebär att det inte finns några FoB-uppgifter för de personer som invandrat till Sverige från 1991 och framåt. Detta medför i sin tur, att det inte finns någon information om föräldrarnas yrke och utbildning i GOLD-materialet för de barn vars föräldrar kommit till Sverige relativt sent. Dessa barn har alltså inte kunnat indelas efter socialgrupp respektive familjens utbildning. Ju senare barnen är födda, desto fler är det som saknar dessa bakgrundsdata. Detta framgår tydligt av tabell 6 som visar hur socialgruppsfördelningen – baserad på hushållskoden – förändras från den äldsta till den yngsta kohorten. Som man kan se ökar andelen som inte kunnat klassificeras (grupp 0) från knappt fyra procent för dem födda 1972 till närmare elva procent för årskull 1987. Samma trend kan man observera i tabell 7 – andelen som inte har någon uppgift om föräldrarnas utbildning (familjekod) stiger från knappt tre till över nio procent mellan kohorterna 1972 och 1987.

Tabell 6. Individernas procentuella fördelning på socialgrupp. Förskjutningar från kohort 1972 till 1987.

Födelseår	Socialgrupp I	Socialgrupp II	Socialgrupp III	Socialgrupp 0
1972	20.2	47.5	28.3	3.9
1973	20.2	47.7	28.1	4.0
1974	20.2	47.3	28.2	4.3
1975	20.2	46.7	28.3	4.8
1976	20.1	46.4	27.9	5.5
1977	20.0	45.9	28.2	5.9
1978	19.6	45.2	28.2	7.0
1979	19.8	44.8	28.2	7.2
1980	19.6	44.2	28.1	8.1
1981	18.9	43.8	28.8	8.5
1982	18.4	42.9	29.3	9.3
1983	17.6	42.4	30.2	9.8
1984	17.1	41.4	31.1	10.4
1985	16.6	40.9	32.0	10.6
1986	15.9	40.4	33.1	10.5
1987	15.4	39.7	34.1	10.8

Tabell 7. Individernas procentuella fördelning med avseende på föräldrarnas utbildning. Förskjutningar från kohort 1972 till 1987.

Födelseår	Eftergymnasial utbildning	Gymnasial utbildning	Allmän grundutbildning	Ospecificerad+ uppgift saknas
1972	31.2	36.8	29.5	2.6
1973	31.8	37.0	28.8	2.5
1974	32.8	37.8	27.0	2.4
1975	33.3	38.1	25.9	2.7
1976	34.1	37.9	24.8	3.1
1977	34.2	38.4	23.6	3.8
1978	34.2	38.4	22.6	4.8
1979	35.0	38.4	21.4	5.2
1980	35.4	39.1	19.8	5.8
1981	35.5	39.3	19.0	6.2
1982	35.2	39.7	18.0	7.1
1983	34.6	40.6	17.2	7.6
1984	34.4	41.1	16.2	8.3
1985	34.1	42.2	15.1	8.6
1986	33.4	43.3	14.3	8.9
1987	33.0	43.9	13.6	9.4

Om man granskar tabellerna 6 och 7 upptäcks också andra trender, som man ställer sig tveksam till. I tabell 7 finner man att andelen föräldrar med eftergymnasial utbildning tenderar att minska i de allra yngsta kohorterna. Detta överensstämmer dåligt med det faktum att antalet högskoleutbildade ökat kraftigt under senare år. Orsaken till att detta inte märks i tabellen är att många bland föräldrarna, speciellt till de barn som är födda under senare delen av 80-talet, med största sannolikhet skaffat sig en högre utbildning efter 1990 – det år som tabelluppgifterna grundar sig på.

Även till vissa uppgifter i tabell 6 ställer man sig skeptisk. Således sjunker andelen individer i socialgrupp I kontinuerligt från den äldsta till den yngsta kohorten. Även denna trend kan dock förklaras av att inga uppgifter införskaffats efter 1990. Individerna i den yngsta kohorten var då endast tre år, vilket innebär att den yrkeskarriär som föräldrarna gjort senare inte återspeglas i tabellen.

Man kan konstatera att de nu existerande indelningarna av såväl social- som utbildningsgrupper uppvisar sådana brister, att det blir vanskligt att använda dem i fortsättningen. Det är därför angeläget att göra nya indelningar som bygger på mer aktuella uppgifter.

Nya klassificeringar

Någon ny socialgruppsindelning är det för närvarande inte möjligt att göra beroende på att det inte finns något aktuellt yrkesregister för samtliga svenskar. Ett sådant är planerat till år 2010, varefter förutsättningar finns för en ny socialgruppskod.

Det är däremot möjligt att omgående konstruera nya indelningar efter föräldrarnas utbildning. Dessa kan baseras på SUN-2000, en ny utbildningskod skapad av SCB genom en översättning av den gamla SUN-koden. Den nya utbildningskoden uppdateras också kontinuerligt utifrån RAMS (Registerbaserad ArbetsMarknadsStatistik).

SUN-2000 är en fyrställig kod – tre siffror samt en bokstav, där siffrorna står för utbildningsnivån och bokstaven för utbildningens inriktning. Utifrån den fullständiga koden har SCB konstruerat en förenklad och mer översiktlig uppställning, en treställig kod där 49 grupper kan särskiljas. Denna redovisas i bilagetabell I.

I de flesta sammanhang är dock en kod som innehåller 49 utbildningsgrupper alltför detaljerad, varför vi med dessa som utgångspunkt gjort ett antal indelningar som innehåller färre grupper. Den mest fingerade av våra utbildningskoder består av följande kategorier:

0. Uppgift saknas
1. Förgymnasial utbildning
2. Yrkesförberedande gymnasieutbildning två år
3. Studieförberedande gymnasieutbildning två år
4. Yrkesförberedande gymnasieutbildning tre år
5. Studieförberedande gymnasieutbildning tre år
6. Eftergymnasial utbildning mindre än två år
7. Tvåårig högskoleutbildning
8. Treårig högskoleutbildning
9. Högskoleutbildning omfattande minst fyra år
10. Licentiat- och övrig forskarutbildning
11. Doktorsutbildning

Vi har även gjort en indelning i sex grupper:

0. Uppgift saknas
1. Förgymnasial utbildning
2. Yrkesförberedande två- eller treåriga gymnasieutbildning samt tvåårig studieförberedande gymnasieutbildning
3. Treårig studieförberedande gymnasieutbildning samt eftergymnasial utbildning mindre än två år
4. Två eller treårig högskoleutbildning
5. Högskoleutbildning omfattande fyra år eller mer

I vissa fall kan det vara tillräckligt med en än grövre indelning. Därför har det också konstruerats en tregradig indelning:

0. Uppgift saknas
1. Alla utbildningar utom högskoleutbildningar
2. Samtliga högskoleutbildningar

Av bilaga I kan man utläsa var grupperna i SCB:s klassificering återfinns i våra tre indelningar. För samtliga finns uppgifter om faderns respektive moderns utbildning, likaså om familjens (hushållets) utbildningsnivå. Uppgifterna baseras i första hand på information om de biologiska föräldrarna. I de fall sådan saknas har uppgifter tagits om boföräldrarna. För samtliga kohorter har föräldrauppgifterna påförts då barnen var 16 år.

I tabell 8 redovisas hur det totala GOLD-materialet fördelar sig på de tre indelningarna. För varje indelning redovisas de procentuella fördelningarna för fadern, modern respektive hushållet. När man granskar tabellen ser man en stor fördel med de nya utbildningsklassificeringarna – andelen hushåll som saknar uppgift uppgår endast till omkring en procent; i den tidigare använda utbildningsgrupperingen låg motsvarande siffra på drygt fem procent.

Vilken indelning som man använder sig av beror på undersökningens syfte, undersökningsmaterialets storlek och sammansättning m.m. Givetvis går det också att göra andra indelningar. T.ex. kan det vara motiverat att föra den tvååriga studieförberedande gymnasieutbildningen till den treåriga. Likaså skulle man kunna slå samman ”Uppgift saknas” med ”Förgymnasial utbildning” – dels är det få som saknar uppgift, dels torde merparten av dessa endast ha förgymnasial utbildning.

För att belysa de förändringar som skett i föräldrautbildning mellan de 16 kohorterna görs en särskild granskning av den sexgradiga skalan. Som kriterium på föräldrautbildningen har vi valt hushållskoden. Som framgår av tabell 9 är förskjutningarna påtagliga under den aktuella perioden. Utbildningsnivån har stigit kontinuerligt. Detta gör att skillnaderna blir mycket kraftiga om man jämför den äldsta och den yngsta kohorten. Så t.ex. är det 24 procent bland dem födda 1972 som kommer från hem där båda föräldrarna endast har förgymnasial utbildning, medan motsvarande andel bland dem födda 1987 har halverats. Samtidigt har andelen högskoleutbildade föräldrar ökat med 10 procentenheter. Förskjutningarna speglar de ökade möjligheterna till utbildning i det svenska samhället under de senaste decennierna. Dessa måste uppmärksammas då man gör jämförelser mellan individer födda i början och slutet av den aktuella perioden. Vilka implikationer medför förskjutningarna? Vad innebär de för tolkningen av föräldrautbildningens betydelse?

För att granska om det skett några förändringar i förhållandet mellan föräldrautbildning och skolprestationerna, har vi undersökt sambanden mellan hushållskoden och betygen från årskurs 9 i grundskolan. För att kunna göra detta har betygen för samtliga kohorter transformerats till percentilvärden. Vid transformationen har hänsyn tagits till den betygsinflation som skett under perioden. Härigenom blir betygen för samtliga kohorter direkt jämförbara.

Tabell 8. GOLD-materialet indelat efter tre olika klassificeringar. För varje klassificeringanges fördelningen för familjen, fadern respektive modern.

Kategori		Familjens kod %	Faders Kod %	Moders kod %
Tolv kategorier	Ej uppgift	1.2	6.2	3.8
	Förgymnasial	17.8	28.3	33.0
	Gym. yrkes 2 år	22.7	21.8	21.1
	Gym. stud förberedande 2 år	6.2	5.0	5.4
	Gym. yrkes 3 år	5.2	5.5	2.1
	Gym. stud förberedande 3 år	8.7	8.3	6.2
	Eftergym < 2 år	6.4	6.8	3.2
	Högskola 2 år	9.7	3.4	10.3
	Högskola 3 år	11.9	6.9	10.2
	Högskola >= 4 år	8.6	6.4	4.3
	Licenciat mm	0.3	0.3	0.1
	Forskarutbildning	1.3	1.2	0.3
	Total	100	100	100
	Sex kategorier	Ej uppgift	1.2	6.2
Förgymnasial		17.8	28.3	33.0
Gym. utb. 2-årig eller 3-årig yrkesförb.		34.1	32.3	28.7
Gym utb 3-årig stud. förb eller eftergym < 2 år		15.1	15.1	9.4
Högskola 2-3 år		21.6	10.2	20.5
Högskola >= 4 år		10.3	7.8	4.6
Tre kategorier	Ej uppgift	1.2	6.2	3.8
	Förgymnasial - eftergym < 2år	67.0	75.8	71.1
	Högskola >= 2 år	31.8	18.1	25.1
	Total	100	100	100

Som man kan se av tabell 10 finns det inom alla kohorter klara samband mellan familjens utbildningsnivå och elevens avgångsbetyg från årskurs 9. För barn från hem där föräldrarna endast har förgymnasial utbildning ligger genomsnittsbetyget runt den 35:e percentilen, dvs. långt under totalmedelvärdet (50:e percentilen). Motsvarande betyg för elever som har minst en förälder med fyraårig högskoleutbildning når upp till den 70:e percentilen. Av tabellen framgår att förändringar skett under 16-årsperioden – för samtliga utbildningsgrupper tenderar betygen att sjunka. Orsakerna här till bör utredas i särskilda analyser.

Tabell 9. Fördelning efter hushållskod för individer födda 1972 – 1987.

Födelseår	0	1	2	3	4	5	Total
1972	2	24	36	13	17	9	100
1973	3	22	35	13	18	9	100
1974	1	22	34	15	19	9	100
1975	1	21	34	15	20	9	100
1976	1	20	33	15	20	10	100
1977	2	19	33	15	21	10	100
1978	1	19	33	15	22	10	100
1979	1	18	33	16	22	10	100
1980	1	17	33	16	23	11	100
1981	1	17	33	16	23	10	100
1982	1	16	33	16	23	10	100
1983	1	16	34	16	23	10	100
1984	1	14	34	16	23	11	100
1985	1	14	35	16	24	11	100
1986	1	13	35	16	23	12	100
1987	1	12	35	16	24	12	100

Tabell 10. Medelrankning av percentilekvivalerade grundskolebetyg från årskurs 9. Fördelningar på olika utbildningsgrupper för elever födda 1972 – 1987.

Födelseår	0	1	2	3	4	5
1972	37	37	44	57	61	72
1973	37	38	44	57	61	73
1974	34	38	43	57	61	72
1975	32	38	43	56	61	72
1976	29	37	43	55	60	72
1977	28	37	43	56	61	71
1978	22	37	43	55	60	71
1979	26	37	42	55	60	71
1980	26	36	42	55	59	70
1981	30	36	42	54	60	70
1982	29	36	42	54	60	71
1983	29	36	42	54	60	71
1984	32	35	41	53	60	70
1985	25	34	42	54	59	69
1986	31	34	42	54	59	69
1987	30	35	43	55	60	70

Tabell 11. Totala antalet individer som ingår i kohorterna, samt andelen med utländsk bakgrund

Födelseår	Totala antalet	Antal med utl. bakgrund	Procent med utl. bakgrund
1972	113 483	10 138	9
1973	111 977	10 340	9
1974	112 948	10 323	9
1975	106 889	10 591	10
1976	101 775	10 588	10
1977	99 711	10 898	11
1978	97 613	11 760	12
1979	101 053	12 660	13
1980	102 599	13 157	13
1981	99 915	13 112	13
1982	99 666	13 697	14
1983	99 055	13 815	14
1984	101 663	14 608	14
1985	106 350	15 235	14
1986	109 989	16 002	15
1987	112 555	16 560	15

En annan omständighet som man bör ta hänsyn till, om jämförelser görs mellan olika kohorter, är att storlekarna på kohorterna varierar liksom antalet individer med utländsk bakgrund (personer som immigrerat till Sverige eller personer födda i Sverige men vars båda föräldrar är födda utomlands). Som framgår av tabell 11 varierar kohortstorlekarna mellan 97 och 113 tusen med de största kohorterna i början och slutet av perioden. Andelen med utländsk bakgrund ökar däremot kontinuerligt – från 9 procent i årskull 72 till 15 procent i årskull 87.

Nedan redovisas familjens utbildningsnivå separat för elever med svensk (tabell 12) respektive utländsk bakgrund (tabell 13) för samtliga 16 kohorter. Liksom tidigare används den sexgradiga skalan. Som framgår stiger utbildningsnivån för båda kategorierna under den aktuella perioden. Man bör dock observera att elever som saknar uppgifter är i det närmaste obefintlig bland elever med svensk bakgrund men ganska stor bland elever med utländsk, låt vara att den minskat från 20 procent i den äldsta kohorten till sex i den yngsta. Vidare är det betydligt fler i den förra kategorin vars föräldrar endast har förgymnasial utbildning. Så t.ex. är denna andel i den yngsta kohorten närmare 30 procent bland dem med utländsk bakgrund. Motsvarande siffra bland dem med svensk bakgrund uppgår till knappt 10 procent. Däremot är skillnaderna mycket små i utbildningsgrupp 5 – föräldrar med minst fyra års högskola. Bland dem födda 1987 utgör denna andel 11 respektive 12 procent.

Tabell 12. Fördelning efter hushållskod för individer födda 1972 – 1987. Individer med svensk bakgrund.

Födelseår	0	1	2.	3	4	5	Total
1972	1	23	37	13	18	9	100
1973	1	21	36	14	19	9	100
1974	0	20	35	15	20	10	100
1975	0	19	34	15	21	10	100
1976	0	18	34	16	22	10	100
1977	0	18	34	16	22	10	100
1978	0	17	34	16	23	11	100
1979	0	16	34	16	23	11	100
1980	0	15	34	16	24	11	100
1981	0	14	34	16	24	11	100
1982	0	14	34	16	24	11	100
1983	0	14	35	16	24	11	100
1984	0	12	36	16	25	12	100
1985	0	11	37	16	25	12	100
1986	0	10	38	16	24	12	100
1987	0	9	38	16	25	12	100

Tabell 13. Fördelning efter hushållskod för individer födda 1972 – 1987. Individer med utländsk bakgrund.

Födelseår	0	1	2	3	4	5	Total
1972	20	34	29	7	7	3	100
1973	23	32	27	7	8	4	100
1974	6	38	30	10	10	6	100
1975	7	37	30	10	10	5	100
1976	10	36	29	10	10	5	100
1977	14	33	28	9	9	5	100
1978	8	33	29	11	14	6	100
1979	6	33	28	12	15	6	100
1980	7	30	28	13	17	6	100
1981	6	31	28	14	16	6	100
1982	7	29	27	14	17	6	100
1983	6	29	28	14	18	5	100
1984	6	29	24	16	17	9	100
1985	6	29	23	16	17	9	100
1986	6	29	22	16	17	10	100
1987	6	29	21	16	18	11	100

För att belysa förhållandet mellan den socialgruppsindelning som baseras på FoB:arna och den nya hushållsklassificeringen baserad på SUN 2000 har vi gjort en korstabulering mellan de båda variablerna (tabell 14).

Tabell 14. Förhållandet mellan socialgrupps- och utbildningsgruppsklassificeringen. Samtliga kohorter. Procent.

	0	1	2	3	4	5	Totalt
Soc gr I	0	2	9	15	31	42	100
Soc gr II	0	12	30	22	29	7	100
Soc gr III	0	25	51	10	12	1	100
Soc gr 0	8	29	26	12	18	8	100

Som man kan se av tabell 14 finns det ett klart samband. Av de hushåll som tillhör socialgrupp I har över 70 procent en högstskoleutbildning som är minst tvåårig. Bland de i socialgrupp III är motsvarande andel lägre än 15 procent. Att det finns så förhållandevis många i grupp 0 som har fyra års högskola eller mer torde bero på att det rör sig om personer med utländsk bakgrund för vilka det saknas uppgift om yrke och därmed om socialgrupp.

I bilagetabell II redovisas motsvarande uppgifter för var och en av de 16 kohorterna. Som väntat stiger familjens utbildningsnivå för samtliga socialgrupper under 16-årsperioden. Ökningen i den högsta utbildningskategorin är dock mycket måttlig i socialgrupp III jämfört med grupp I – den stiger med en procentenhet i den förra (1 till 2) medan tillskottet uppgår till 10 enheter i den senare (38 till 48).

Referenser

- SCB (1982). Socioekonomisk indelning. *Meddelanden i samordningsfrågor*. 1982:4. Stockholm: Statistiska centralbyrån.
- SCB (1998). Gruppering av utbildningar. Standardschema för aggregering av SUN-koder i redovisningsgrupper. *Bakgrundsfakta till Arbetsmarknads- och Utbildningsstatistiken*. 1998:4. Stockholm: Statistiska centralbyrån.
- SCB (2000). Översyn av den socioekonomiska indelningen. Statistiska centralbyrån, september 2000. Manus.
- SCB (2002). Den socioekonomiska indelningen (SEI) och dess tillämpningar. Stockholm: Statistiska centralbyrån. Lägesrapport 2002-10-28.
- Svensson, A. (1999). Socialgruppsbegreppet – sett ur den pedagogiska forskningens synvinkel. Rapporter från institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet. 1999:05.
- Svensson, A. (2002a). Indelningar i socialgrupper. Arbets-pm inom Valuta-projektet. Göteborgs universitet: Institutionen för pedagogik och didaktik
- Svensson, A. (2002b). Indelningar efter föräldrarnas utbildning. Arbets-pm inom Valuta-projektet. Göteborgs universitet: Institutionen för pedagogik och didaktik
- Vogel, J. (1987). Det svenska klassamhället. *Levnadsförhållanden*. Rapport nr 50. Stockholm: Statistiska centralbyrån.

Bilaga I:1

Bilagetabell I. SCB:s indelning i 49 grupper baserad på SUN-2000. Ursprunglig kod samt transformeringen till reducerade koder.

	Treställig SUN	Transformerad kod		
		Tolv	Sex	Tre
0	Övrig/ospec förskoleutbildning	0	0	0
100	Övrig/ospec förgymnasial utbildning kortare än 9 år	1	1	1
102	Grundskoleutbildning, årskurs 1-6	1	1	1
106	Folkskoleutbildning	1	1	1
200	Övrig/ospec förgymnasial utbildning, 9 (10) år	1	1	1
204	Realskoleutbildning	1	1	1
206	Grundskoleutbildning, årskurs 7-9	1	1	1
310	Ospec gymnasial utbildning, kortare än två år	1	1	1
312	Gymn. utb. kortare än två år, teor/studieförb, ej slutbetyg	1	1	1
313	Gymnasial utb. kortare än två år, yrkesinrikt, ej slutbetyg	1	1	1
316	Gymnasial utbildning kortare än två år, teor/studieförb.	1	1	1
317	Gymnasial utbildning kortare än två år, yrkesinriktad	1	1	1
320	Ospec gymnasial utbildning, två år	3	2	1
322	Gymnasial utb. två år, teoretisk/studieförb. - ej slutbetyg	1	1	1
323	Gymnasial utbildning två år, yrkesinriktad - ej slutbetyg	1	1	1
326	Gymnasial utbildning två år, teoretisk/studieförb.	3	2	1
327	Gymnasial utbildning två år, yrkesinriktad	2	2	1
330	Ospec gymnasial utbildning, tre år	5	3	1
332	Gymnasial utb. tre år, teoretisk/studieförb, ej slutbetyg	3	2	1
333	Gymnasial utbildning tre år, yrkesinriktad, ej slutbetyg	2	2	1
336	Gymnasial utbildning tre år, teoretisk/studieförb.	5	3	1
337	Gymnasial utbildning tre år, yrkesinriktad	4	2	1
410	Ospec eftergymnasial utbildning kortare än två år	6	3	1
412	Högskoleutbildning, 20 högskolepoäng	6	3	1
413	Gymnasial påbyggnadsutbildning	6	3	1
415	Eftergymn. utb. kortare än två år - ej universitet/högskola	6	3	1
417	Högskoleutbildning kortare än två år, yrkesinriktad	6	3	1
520	Ospec eftergymnasial utbildning två år	7	4	2
522	Högskoleutbildning, 80 högskolepoäng - ej examen	7	4	2
525	Eftergymn. utb. två år - ej universitet/högskola	6	3	1
526	Högskoleutbildning två år, generell	7	4	2
527	Högskoleutbildning två år, yrkesinriktad	7	4	2
530	Ospec eftergymnasial utbildning tre år	8	4	2
532	Högskoleutbildning, 120 högskolepoäng - ej examen	8	4	2
535	Eftergymn. utb. tre år - ej universitet/högskola	8	4	2
536	Högskoleutbildning tre år, generell	8	4	2
537	Högskoleutbildning tre år, yrkesinriktad	8	4	2
540	Ospec eftergymnasial utbildning fyra år	9	5	2
545	Eftergymn. utb. fyra år - ej universitet/högskola	9	5	2
546	Högskoleutbildning fyra år, generell	9	5	2
547	Högskoleutbildning fyra år, yrkesinriktad	9	5	2
550	Ospec eftergymnasial utbildning minst fem år	9	5	2
555	Eftergymn. utb. minst fem år - ej universitet/högskola	9	5	2
556	Högskoleutbildning fem år eller längre, generell	9	5	2
557	Högskoleutbildning fem år eller längre, yrkesinriktad	9	5	2
600	Övrig/ospec forskarutbildning	10	5	2
620	Licentiatutbildning	10	5	2
640	Doktorsutbildning	11	5	2

Bilaga I:2

Bilagetabell II. Förhållandet mellan socialgrupps- och utbildningsgruppsklassificeringen.
Uppdelning på kohort. Procent.

	Födelseår	0	1	2	3	4	5	Total
Socialgrupp I	1972	1	4	13	16	28	38	100
	1973	1	4	12	16	30	38	100
	1974	0	3	10	17	31	39	100
	1975	0	3	10	17	32	39	100
	1976	0	2	10	16	31	40	100
	1977	0	2	9	17	32	40	100
	1978	0	2	9	16	32	41	100
	1979	0	2	8	15	33	42	100
	1980	0	2	8	16	32	43	100
	1981	0	2	7	15	33	44	100
	1982	0	2	7	14	33	44	100
	1983	0	2	7	14	33	44	100
	1984	0	1	7	14	31	47	100
	1985	0	1	7	14	31	47	100
	1986	0	1	6	14	30	48	100
	1987	0	1	6	13	31	48	100
Socialgrupp II	1972	1	18	35	20	22	5	100
	1973	1	17	34	20	23	5	100
	1974	0	15	32	21	26	5	100
	1975	0	15	31	22	26	6	100
	1976	0	14	30	23	27	6	100
	1977	0	14	30	22	28	6	100
	1978	0	13	29	22	29	6	100
	1979	0	12	29	23	30	6	100
	1980	0	11	29	22	31	7	100
	1981	0	11	28	22	31	7	100
	1982	0	11	28	22	32	7	100
	1983	0	10	28	22	32	7	100
	1984	0	9	28	22	33	9	100
	1985	0	8	28	22	33	9	100
	1986	0	8	28	22	33	10	100
	1987	0	6	27	23	33	10	100

Bilaga I:3

	Födelseår	0	1	2	3	4	5	Total
Socialgrupp III	1972	2	35	49	5	8	1	100
	1973	2	33	49	6	8	1	100
	1974	0	33	49	8	9	1	100
	1975	0	31	49	8	10	1	100
	1976	0	30	49	9	10	1	100
	1977	0	29	50	9	11	1	100
	1978	0	28	49	10	12	1	100
	1979	0	27	50	10	12	1	100
	1980	0	25	50	11	13	1	100
	1981	0	24	51	11	13	1	100
	1982	0	23	51	11	13	2	100
	1983	0	22	51	11	14	2	100
	1984	0	19	52	12	15	2	100
	1985	0	18	53	12	15	2	100
	1986	0	16	54	12	16	2	100
	1987	0	15	54	12	17	2	100
Socialgrupp 0	1972	10	34	29	8	13	5	100
	1973	13	31	29	8	13	5	100
	1974	5	35	29	10	15	6	100
	1975	7	33	28	10	15	6	100
	1976	9	31	27	10	15	6	100
	1977	14	29	26	10	14	6	100
	1978	8	30	27	11	18	6	100
	1979	7	29	27	12	20	6	100
	1980	7	27	26	13	21	6	100
	1981	6	27	27	14	20	6	100
	1982	7	26	26	14	20	6	100
	1983	6	26	26	14	21	7	100
	1984	7	25	22	16	20	10	100
	1985	7	25	22	16	20	11	100
	1986	6	26	22	16	19	12	100
	1987	6	26	20	15	20	12	100